

Inhoud

Woord vooraf	5
1 Sociaalwetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke integriteit	13
<i>Peer Scheepers, Hilde Tobi en Hennie Boeije</i>	
1.1 Inleiding en leerdoelen	13
1.2 Sociaalwetenschappelijk onderzoek	14
1.3 Wetenschap is communicatie over onderzoek	18
1.4 Onderzoek in de media	20
1.5 De onderzoeker als professional: wetenschappelijke integriteit	21
1.6 Wetenschappelijke integriteit en onderzoeksontwerpen	24
Opgaven bij hoofdstuk 1	28
Literatuur	29
2 Het onderzoeksplan	31
<i>Hilde Tobi, Peer Scheepers en Hennie Boeije</i>	
2.1 Inleiding en leerdoelen	31
2.2 De tien onderdelen van een onderzoeksplan	33
2.2.1 Probleemstelling	33
2.2.2 Onderzoeksontwerp	34
2.3 Literatuuronderzoek: voorbereiding op het onderzoeksplan	36
2.4 De probleemstelling	39
2.4.1 De vraagstelling	40
2.4.2 De doelstelling	42
2.4.3 Het conceptuele model of theoretisch raamwerk	45
2.5 Onderzoeksontwerp	49
2.5.1 Opzet	49
2.5.2 Het dataverzamelingsplan	52
2.5.3 Het steekproefplan	53
2.5.4 Wanneer wil je de data verzamelen?	55
2.5.5 Waar wil je data verzamelen?	56
2.5.6 Het data-analyseplan	57
2.5.7 Het rapportageplan	57
2.5.8 Protocol ten behoeve van controleerbaarheid van onderzoek	58
2.6 Ethische en praktische overwegingen	59
2.6.1 Ethiek	60
2.6.2 Praktische overwegingen	61

2.7	Wijzigingen in het onderzoeksplan	62
	Opgaven bij hoofdstuk 2	64
	Literatuur	65
3	Benaderingen van onderzoek	67
	<i>Maartje Cobussen, Jarl Kampen, Peer Scheepers en Jesper Tijmstra</i>	
3.1	Inleiding en leerdoelen	67
3.2	Eén en hetzelfde onderwerp, twee benaderingen, twee voorbeelden	68
3.3	Benaderingen van onderzoek	71
3.3.1	De empirisch-analytische benadering	72
3.3.2	De empirisch-interpretatieve benadering	75
3.3.3	De overbrugbare animositeit tussen de twee benaderingen	78
3.4	Typen onderzoek	80
3.4.1	Wetenschap als systematische theorievorming	80
3.4.2	Fundamenteel en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek	82
3.4.3	De empirische cyclus	84
3.4.4	De regulatieve cyclus	89
3.5	Overzicht en inzicht	97
	Opgaven bij hoofdstuk 3	100
	Literatuur	101
4	Theorieën, hypothesen en operationalisaties	103
	<i>Peer Scheepers, Wim Jansen, Michael Savelkoul, Jesper Tijmstra</i>	
4.1	Inleiding en leerdoelen	103
4.2	Theorie als een samenhangend stelsel van uitspraken	104
4.3	Methodologische spelregels	108
4.3.1	Empirische waarnemingen en toetsbaarheid	109
4.3.2	Maximale informativiteit	112
4.3.3	Transparantie en controleerbaarheid	115
4.4	Wetenschappelijke definities	117
4.4.1	Definities van kenmerken: wat	119
4.4.2	Definities van onderzoekseenheden: wie	120
4.4.3	Definities van tijd en plaats: wanneer en waar	121
4.5	Operationaliseren	121
4.5.1	Waarneembaar maken van begrippen in de vraagstelling	121
4.5.2	Operationaliseren van kenmerken uit hypothesen	124
4.5.3	Operationaliseren van eenheden	133
4.5.4	Operationaliseren van plaats en tijd	134
4.6	Kwaliteit van de operationalisaties: validiteit en betrouwbaarheid	135
4.6.1	Validiteit van gemeten variabelen	136

4.6.2	Betrouwbaarheid van gemeten variabelen	139
4.6.3	Validiteit en de steekproef van onderzoekseenheden	141
4.6.4	Betrouwbaarheid van de steekproef van onderzoekseenheden	142
4.7	Bruikbaarheid	143
4.8	Terugblik en vooruitblik: van vraagstelling naar theorie, hypothesen, operationalisaties en weer terug	146
	Opgaven bij hoofdstuk 4	149
	Literatuur	151
5	Grootschalig veldonderzoek	153
	<i>Peer Scheepers, Manfred te Grotenhuis en Pieter van Groenestijn</i>	
5.1	Inleiding en leerdoelen	153
5.2	Het onderzoeksplan: de probleemstelling, wat en waarom?	156
5.2.1	Vraagstellingen: wat wil je precies weten?	156
5.2.2	Doelstellingen: waarom wil je dit weten?	161
5.2.3	Conceptuele modellen	162
5.3	Onderzoeksontwerp: hoe?	162
5.3.1	Het dataverzamelingsplan	165
5.3.2	Het steekproefplan	172
5.3.3	Wanneer wil je data verzamelen?	182
5.3.4	Waar wil je die data verzamelen?	185
5.3.5	Het data-analyseplan	185
5.4	Terugblik en vooruitblik	203
	Opgaven bij hoofdstuk 5	204
	Literatuur	206
6	Experiment	207
	<i>Liesbet Veenstra, Ruud Zaalberg, Mariska Kleemans en Jonathan van 't Riet</i>	
6.1	Inleiding en leerdoelen	207
6.2	Probleemstelling: wat en waarom?	208
6.2.1	Vraagstelling: wat wil je precies weten?	208
6.2.2	Doelstelling: waarom wil je dit weten?	212
6.2.3	Theoretisch raamwerk	213
6.3	Onderzoeksontwerp: hoe?	215
6.3.1	Ontwerpkeuzes maken	216
6.3.2	Alternatieve verklaringen vermijden	221
6.3.3	Toewijzing deelnemers aan condities	223
6.3.4	Wat voor data wil je verzamelen?	227
6.3.5	Bij wie wil je de data verzamelen?	230
6.3.6	Wanneer wil je de data verzamelen?	231
6.3.7	Waar wil je de data verzamelen?	233

6.3.8	Hoe wil je de data analyseren?	234
6.4	Hoe wil je rapporteren?	236
6.5	Overzicht en vooruitblik	237
	Opgaven bij hoofdstuk 6	240
	Literatuur	241
7	Etnografisch veldonderzoek	243
	<i>Toon van Meijl, Martijn Koster, Hennie Boeije, Sophie Bolt</i>	
7.1	Inleiding en leerdoelen	243
7.2	Probleemstelling: wat en waarom?	244
7.2.1	Vraagstelling: wat wil je precies weten?	245
7.2.2	Doelstelling: waarom wil je dit weten?	247
7.2.3	Theoretisch raamwerk	247
7.3	Onderzoeksontwerp: hoe?	249
7.3.1	Wat voor data wil je verzamelen?	250
7.3.2	Betrouwbaarheid en validiteit	257
7.3.3	Bij wie wil je de data verzamelen?	260
7.3.4	Wanneer wil je de data verzamelen?	263
7.3.5	Waar wil je de data verzamelen?	264
7.3.6	Hoe wil je de data analyseren?	264
7.4	Hoe ga je rapporteren?	267
7.5	Samenvatting en vooruitblik	268
	Opgaven bij hoofdstuk 7	270
	Literatuur	271
	Aanbevolen literatuur	272
8	Inhoudsanalyse	275
	<i>Gabi Schaap, Mariska Kleemans, Liesbeth Hermans</i>	
8.1	Inleiding en leerdoelen	275
8.2	Probleemstelling: wat en waarom?	276
8.2.1	Vraagstelling: wat wil je precies weten?	276
8.2.2	Doelstelling: waarom wil je dit weten?	280
8.2.3	Theoretisch raamwerk	282
8.3	Onderzoeksontwerp: hoe?	282
8.3.1	Wat voor data wil je verzamelen?	283
8.3.2	Bij wie wil je die data verzamelen?	286
8.3.3	Waar wil je die data verzamelen?	287
8.3.4	Wanneer wil je data verzamelen?	288
8.3.5	Hoe wil je die data analyseren?	291
8.4	Kwantificeren en rapporteren van een inhoudsanalyse	294
8.5	Kwalitatieve inhoudsanalyse	295
8.5.1	Vraagstelling: wat wil je precies weten?	296
8.5.2	Doelstelling: waarom wil je dit precies weten?	298
8.5.3	Theoretisch raamwerk	299
8.5.4	Hoe? Wat voor data wil je verzamelen?	299

8.5.5	Bij wie wil je die data verzamelen?	299
8.5.6	Waar wil je die data verzamelen?	300
8.5.7	Hoe wil je die data analyseren?	300
8.5.8	Kwantificeren en rapporteren van een kwalitatieve inhoudsanalyse	302
8.6	Samenvatting en vooruitblik	303
	Opgaven bij hoofdstuk 8	306
	Literatuur	307
9	Gebruik van bestaande gegevens	309
	<i>Wim Jansen, Hilde Tobi, Hans Schmeets</i>	
9.1	Inleiding en leerdoelen	309
9.2	Verschillende soorten bestaande gegevens	310
9.3	Neerslag van gedrag in de vorm van registraties, officiële statistiek en sporen	311
9.3.1	Vraagstellingen bij het gebruik van registraties, officiële statistiek en sporen	314
9.3.2	Doelstellingen bij het gebruik van registraties, officiële statistiek en sporen	315
9.3.3	Onderzoeksonderwerp	315
9.3.4	Nog een aantal andere bronnen van bestaande gegevens	319
9.4	Secundaire analyse op bestanden uit data-archieven	320
9.5	Voor- en nadelen van het gebruik van bestaande gegevens	323
9.6	Systematische review van wetenschappelijke literatuur	326
9.7	Meta-analyse	328
9.8	Terugblik en vooruitblik	330
	Opgaven bij hoofdstuk 9	332
	Literatuur	334
	Register	335
	Over de auteurs	345